

Карпова Олена Олегівна
к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов
Одеський національний економічний університет
(Україна)

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙН

JEL classification: P16; O15

Підготовка сучасного фахівця загалом, та особистості окремо, в умовах глобальної цифровізації та інформатизації суспільства вимагає формування певних знань, умінь та навичок у студентів для ефективної та безпечної соціальної, професійної та навчальної діяльності в цифровому суспільстві.

Нещодавно, Європейським парламентом було визначено вісім ключових компетенцій для навчання протягом життя [9]. Однією з них, була визначена *цифрова компетентність*, що передбачає розуміння цифрових технологій, їх можливостей, впливу та ризиків, знання базового функціонування та використання пристроїв, програмного забезпечення та мереж тощо.

Цифрова компетентність, як і цифрова грамотність, необхідна не лише для того, щоб вміти користуватися сучасними технологіями, спілкуватися у віртуальному середовищі, а й для ефективної та безпечної комунікації та кооперації у віртуальному суспільстві.

Аналіз психолого-педагогічної літератури та статистичних джерел дав змогу визначити зміст цифрової компетентності студента. Відтак, цифрова компетентність студента включає технічну безпеку та технічну грамотність, інформаційно-операційні уміння та навички, комунікацію в Інтернеті та цифрові споживацькі уміння та навички. Цифрова компетентність складається з таких компонентів як: інформаційно-операційний, комунікативний, продуктивно-творчий, практично-діяльнісний та компонент кібербезпеки (С. Гайсина, В. Кудлай, Д. Белшоу, та ін.)

Авірам та Ешет-Алкалай виділили п'ять типів цифрової грамотності, а саме: фото-візуальна грамотність, грамотність відтворення, розгалужена грамотність, інформаційна грамотність та соціально-емоційна грамотність [2].

Вважаємо, що цифрова компетентність потребує формування та розвиток таких компетенцій як *технологічна, комунікативна та соціокультурна, компетенція інформаційної грамотності та компетенція самовдосконалення*.

Для формування цифрової компетентності у молоді, особливо в умовах інформаційних війн, необхідне:

- удосконалення законодавчої бази щодо кібербезпеки, кібербулінгу тощо;
- проведення семінарів, тренінгів та інших заходів в онлайн та оффлайн форматах як у навчальних закладах, так і поза ними, для надання першочергової інформації стосовно кібербезпеки, формування навичок безпечної комунікації в Інтернеті тощо;
- упровадження навчальних дисциплін та курсів щодо цифрової, у тому числі, інформаційної грамотності;
- створення соціальної реклами з кібербезпеки;
- публікація брошюр, книг, виступи у ЗМІ представників кіберполіції, ІТ представників тощо.
- підбір таких тем рефератів, доповідей, презентацій, курсових та дипломних робіт, щоб їх не можна було знайти в Інтернеті в один клік;
- навчання писати дискурсивне есе, а саме есе, у якому проблема висвітлена з декількох

різних точок зору, наприклад, соціальної, освітньої, економічної, історичної, психологічної, політичної, екологічної тощо;

- розвиток цифрової грамотності та сертифікація програм відповідними державними та бізнес установами дасть змогу уникнути поширення та вибір неякісних онлайн програм та курсів;
- розробка якісних короткострокових та довгострокових онлайн курсів університетами.

Окрім того, ефективним було б запровадити у навчальний процес вивчення таких тем та проблем, як Протидія дезінформації, Маніпулювання масовою свідомістю, Технологія створення новин та фейкових новин тощо; а також розвивати критичне та аналітичне мислення шляхом ознайомлення з методами та способами перевірки інформації та виявлення сфабрикованого контенту у соціальних мережах; виховувати національно патріотичного громадянина та формувати етичної системи особистості.

Отже, перехід до соціальної, освітньої та професійної діяльності у віртуальному середовищі вимагає формування та розвитку цифрової компетентності у молоді. Тому, сьогодні перед ЗВО стоїть першочергове завдання підготувати не лише професіонала у певній галузі, а особистість, здатну ефективно спілкуватися, співпрацювати та «існувати» у цифровому суспільстві.

Література

1. Кудлай В. О. Цифрова грамотність особистості в контексті розвитку інформаційного суспільства. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: філософія, культурологія, соціологія*. 2015. Вип. 10. С. 97–104.
2. Aviram A., Eshet-Alkalai Yo. Towards a Theory of Digital Literacy: Three Scenarios for the Next Steps. *The European Journal of Open, Distance and E-Learning*. 2006. URL: <http://blogttn.info/dspace/rh/53.pdf>
3. Belshaw D. What is digital literacy? A Pragmatic investigation. URL: <https://doughbelshaw.com/doug-belshaw-edd-thesis-final.pdf>
4. Boyd D. *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven, Connecticut: Yale University Press, 2014. 390 p.
5. Carretero Gomez S., Vuorikari R., Punie Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Publications Office of the European Union. Luxembourg. 2017. doi:10.2760/38842 (online)
6. Communication Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Publications Office of the European Union. Luxembourg, 2017. doi:10.2760/38842 (online)
7. Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers : European Commission. Brussels, 2010.
8. Janssen J., Stoyanov S., Ferrari A., et al. Experts' views on digital competence: Commonalities and differences. *Computers & Education*, 2013. Pp. 473–481. doi:10.1016/j.compedu.2013.06.008
9. Key competences for lifelong learning : Publications Office of the EU, 2019. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>
10. Martens H., Hobbs R. How Media Literacy Supports Civic Engagement in a Digital Age. *Atlantic Journal of Communication*, 2015. Pp. 120–137.